

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. дн Антоанета Анчева
ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“
Факултет по изобразително изкуство
катедра „Изкуствознание и художествено образование“

за

научните трудове и приноси на:

**д-р Розалия Георгиева Гигова и гл. ас. д-р Венцислава Христова
Стоянова,**

кандидати за участие в конкурс за доцент в професионално направление
8.2 Изобразително изкуство (Теория на художествения образ),
обявен в ДВ, бр. 20 от 08.03.2024 г.

Конкурсът за доцент в професионално направление 8.2 Изобразително изкуство (Теория на художествения образ) е обявен за нуждите на обучението във Факултета по науки за образованието и изкуствата на СУ „Св. Климент Охридски“. Обезпечен е с необходимия хорариум от часове в катедра „Визуални изкуства“ на същия факултет.

Документи за участие в конкурса са подали двама кандидати:

1. **д-р Розалия Георгиева Гигова;**
2. **гл. ас. д-р Венцислава Христова Стоянова.**

Прегледът на творческите биографии и на двете кандидатки – **д-р Розалия Георгиева Гигова и гл. ас. д-р Венцислава Христова Стоянова** в конкурса показват задълбочени интереси в областта на изкуствознанието и изобразителното изкуство, а на първата от тях и в етнографията и фолклористиката. И двете са представили списък на научни и творчески участия и реализации, който е разнообразен.

И двете кандидатки имат образователната и научна степен „доктор“. Трудовете им ще бъдат разгледани поотделно, а след това ще бъде направена съпоставка. Ще се разгледат по азбучен ред.

1. Кандидатката в конкурса д-р Розалия Георгиева Гигова завършва НХА „Николай Павлович“ през 1999 г. в специалност История на изкуството и квалификация по Педагогика на изобразителните изкуства. През 2012 г. защитава магистърска степен по История на испанското изкуство към Университет Комплутенсе, Мадрид, Испания.

В периода 2000-2004 г. като докторант разработва дисертационен труд на тема: „Вещта в обредно-празнична ситуация. Символика на вещите в съвременната сватба“,

който успешно защитава и получава образователната и научна степен „доктор“ в шифър: 05.08.04 Изкуствознание и изобразителни изкуства.

През 2004 г. е старши експерт към Центъра за музеи, галерии и изобразителни изкуства в Министерство на културата. От същата 2004 до 2005 г. работи по пост-докторски изследователски проект към Департамент Социална и културна антропология на Виенския университет, Австрия. Продължава с пост-докторски изследователски проект: „Немско-български връзки в изкуството (20-те - 30-те години)“ към Институт по история на изкуството на Университетът Хумболт, Берлин, Германия. През 2011 г. разработва научен проект „Стампа“ към Департамент История на съвременното изкуство, Университет Комплутенсе, Мадрид, Испания. За периода 2012-2013 г. е лектор по история на изкуството в Държавните културни центрове „Волтурно“, „Алфредо Краус“ и „Хосе Луйс Лопез Васкез“, Мадрид, Испания.

Коректно е да отбележим, че д-р Гилова е отличена със Стипендия за докторантура, Министерство на образованието и науката, България (2000-2002 г.); Стипендия „Ернст Мах“ за изследователска дейност, отпусната от Австрийското министерство на образованието и Австрийската служба за академичен обмен, Виена, Австрия (2004-2005 г.); Стипендия на ДААД за изследователска дейност, отпусната от Немската служба за академичен обмен, Бон, Германия (2006-2007 г.).

От 2000 година участва в множество академични конференции и международни културни проекти. Кандидатката има сериозен опит в събирането на ценни етнографски материали и осъществяването на културни антропологични проучвания на терен.

Като важен момент в биографията на д-р Розалия Гилова, и на нейните интереси, бих казала, нова отправна точка в развитието ѝ, се откроява реализацията на изложбата: „Художникът Иван Пенков (1897-1957)“, осъществена като авторски проект, съвместно със синовете на художника и открита през май 2004 г.

През 2011 г. участва в научен проект „Стампа“, Университет Комплутенсе, Мадрид, Испания, Департамент История на съвременното изкуство, а в периода 2003 – 2004 г. – в Научно-изследователски проект, поръчан от Европейската комисия – Study No. 2003-4879.

Д-р Розалия Гилова има множество публикации в специализирани научни издания, като публикациите ѝ са основно в областта на изкуствознанието и етнографията. Член е на СБХ.

Представеният от д-р Розалия Гигова за участие в настоящия конкурс за доцент по професионално направление 8.2 Изобразително изкуство (Теория на художествения образ), хабилизационен труд включва книгата „Художникът Иван Пенков (1897-1957). Живот и творчество“, / Guigova, Rozaliya, The Artist Ivan Penkov (1897-1957). Life and Work, Sofia, 2013, ISBN 978-954-9387-72-8 (296 стр., 112 черно-бели илюстрации) и 16 статии:

1. Иван Пенков като сценограф в Народния театър и театър „Студия“ през 20-те години на XX век, *Проблеми на изкуството, БАН*, София, 2016, кн.1., 35-46.
2. Немско-български културни отношения от началото на XX век до средата на 40-те години на века, *История*, Министерство на образованието и науката, София, 2, 2016, с. 197-215.
3. Обединените цехове за мозайка и стъклопис „Пул & Вагнер“ в Берлин и монументалната украса на представителни обществени сгради и частни домове в България през 30-те години на XX век, изпълнена по проекти на художниците Иван Пенков и Дечко Узунов. *Паметници, реставрация, музеи*. София: Издателство “Arch&Art”, Министерството на културата, 2012, Vo 3-6, 64-79.
4. Художникът Иван Пенков (1897-1957) и театъра, *Паметници, реставрация, музеи*. София: Издателство “Arch&Art” , 2017, Февруари – Април.
5. Архивни материали, свързани с монументално-декоративната украса на представителни обществени сгради в България, *Наука*, Съюз на учените в България, 2016, кн. 2., с.15-21.
6. Стъклописният институт на Франс Хавиер Цетлер в Мюнхен и стъклописиста на Харалампи Тачев, *Българска наука*, София, 2016, № 86, с.162-170. <<http://image.nauka.bg/magazine/bg-science86.pdf> >
7. Личният архив на театралния режисьор Хрисан Цанков и запазените в него документи, рецензии, проекти и снимки, свързани с работата на художника Иван Пенков като сценограф в Народния театър, *Минало*, София, 2015, кн.4, с.85-93.
8. Бележки към немско-българските културни отношения през 30-те години на XX век: институтът за стъклопис и мозайка „Майерше Хофкунстанщалт“ в Мюнхен, *Българска наука*, София, 2016, № 85, с. 166-176. <<http://image.nauka.bg/magazine/bg-science85.pdf> >
9. Иван Пенков в Германия (1922/1923). Мюнхенската художествена академия, проф. Адолф Хенгелер, проф. Макс Маирсхофер и тяхното значение за формирането на творческия почерк на художника, *Електронно списание LiterNet*

- 07.12.2015, № 12 (193) < <http://liternet.bg/publish30/rozalia-gigova/ivan-penkov/ivan-penkov.htm>>
10. Художникът Иван Пенков (1897-1957): първи стъпки в изкуството (1913-1922), *Електронно списание LiterNet* 7.11.2015, № 11 (192) <<http://liternet.bg/publish30/rozalia-gigova/ivan-penkov/hudozhnikyt.htm>>
 11. Guigova, Rozaliya; Contemporary Research on the White Cloth as a Ritual Item in the Bulgarian Wedding: Anthropological Approach, *Folklore, Electronic Journal of Folklore*, FB and Media Group of Estonian Literary Museum, Estonian Folklore Institute, 2014, 59.
 12. Anthropological Interpretation of the Meaning of Ritual Objects in the Contemporary Urban Wedding in Bulgaria, *Journal of Ethnology and Folkloristics*, University of Tartu, the Estonian National Museum and the Estonian Literary Museum, 2013, Vol7, No 1, 83-104.
 13. Художникът Иван Пенков - в търсене на себе си, *Култура*, София, 27 (2329), 25 юни 2004 <http://www.kultura.bg/bg/article/view/9924>.
 14. Художникът Иван Пенков и „Родно изкуство“—живописно творчество от втората половина на 20-те години на ХХв. *Паметници, реставрация, музеи*, София: Издателство “Arch&Art”, Министерството на културата, 2004, кн.2, 42-50.
 15. Иван Пенков (1897-1957) и сецесиона, *Минало*, София, 2016, кн.2, с.64-83.
 16. „Пейзаж от Бокер“ на Пол Синяк“, *Електронно списание LiterNet*, 28.08.2015, № 8 (189) <http://liternet.bg/publish30/rozalia-gigova/pol-siniak.htm>

Представената като основен хабилитационен труд монография **„Художникът Иван Пенков (1897-1957). Живот и творчество“**, София, 2013 представлява значимо издание, фокусирано върху цялостния образ на твореца Иван Пенков. Авторката проследява различни аспекти в творчеството на художника в контекста на художествено-естетическите тенденции и социално-историческата и културна обстановка в България от началото до средата на ХХ в. Направен е съществен стилистичен и иконографски анализ на многобройното творчество на Иван Пенков, включително и на творбите от т.нар. Мюнхенски период, и е проследено влиянието, което оказва върху него немският експресионизъм. Представен е анализ на документални снимки и оригинални проекти от архива на театралния режисьор Хрисан Цанков, които осветляват нови страни от дейността на Иван Пенков като сценограф в Народния театър. Също така за първи път са публикувани и са анализирани неизвестни

до този момент автобиографични данни за художника, както и непубликувани проекти и автопортрети. Изследването е направено ерудирано и компетентно.

Прави впечатление, че представените от кандидатката статии са публикувани в престижни български и международни научни издания.

Най-общо, представените за разглеждане статии и студии могат да бъдат обобщени в два основни тематични кръга – изкуствознание и история на българското изкуство и българо-немските културни връзки, и културна антропология и етнография.

Представената монография и статии на д-р Розалия Гилова определено имат приносно значение главно в областите изкуствознание, етнография и културна антропология. За съжаление, тези приноси не са свързани с насочеността и конкретиката на обявения конкурс от катедра „Визуални изкуства“ на СУ.

Всички те представляват оригинални научни приноси, за което са приложени съответните доказателства.

2. Вторият кандидат в конкурса е д-р Венцислава Христова Стоянова. Тя е завършила Националната гимназия за приложни изкуства „Св. Лука“ – София, с трета степен на професионална квалификация по професия Дизайнер, специалност „Аранжиране“ през 2005 г. През 2009 г завършва ОКС „Бакалавър“ в специалност „Изобразително изкуство“ във Факултета по науки за образованието и изкуствата на Софийски университет „Св. Климент Охридски“, а през 2010 година и ОКС „Магистър“ в специалност „Педагогика и семиотика на изобразителното изкуство“.

През 2016 г. придобива образователната и научна степен „доктор“ в ПН 1.3 Педагогика на обучението по (Методика на обучението по изобразително изкуство), бидейки докторант към Катедра „Визуални изкуства“ на Факултета по науки за образованието и изкуствата на Софийски университет „Св. Климент Охридски“. От 2017 г. до момента работи като преподавател, съответно асистент /2017-2019/ и главен асистент от 2019 до настоящия момент в Софийски университет „Св. Климент Охридски“, във Факултета по науки за образованието и изкуствата, катедра „Визуални изкуства“ по дисциплините „Теория на художествения образ“ и „Рисуване и композиция“.

Автор е на 3 самостоятелни изложби и е участвала в множество групови изложби, пленери и артистични проекти в страната и чужбина (България, Германия, Австрия, Унгария, Испания, Италия и Румъния). Ръководител и координатор е на

множество артистични проекти, изложби, от които бих споменала проект „ГраничНО“ на сдружение „Изкуство в действие“, финансиран от Национален фонд „Култура“ /2022-2023/, програма ВРЧКО и проект „Следва продължение“ на сдружение „Изкуство в действие“, финансиран от Национален фонд „Култура“ /2021/, програма Творчески развитие.

Член е на СБХ – Секция 13.

За участието си в конкурса д-р Венцислава Стоянова представя авторски художествени произведения и изяви, реализирани чрез съвременните изразни средства. Кандидатката обосновава този си избор на хабилитационен труд със спецификата на обявения доцентски конкурс, свързан с художествения образ и неговата теория. Тя е структурирала хабилитационния си труд в три части, обхващащи КОЛАЖИ, ДИГИТАЛНИ ГРАФИКИ и ХУДОЖЕСТВЕНИ ИНСТАЛАЦИИ.

По-голямата част от произведенията, са част от две от самостоятелните изложби на авторката – през 2019 г. в столичната галерия „Етюд“, и през 2023 г. в галерия „Алма Матер“ на СУ, а останалите творби също са представяни в национални и международни общи изложби, фестивали и пр. през последните 6 години. По-голямата част от хабилитационния труд съставлява създаденият през 2023 г. от д-р Венцислава Стоянова авторски албум със заглавие: „Търпеливи лабиринти“, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2023, ISBN: 978-954-07-5833-6.

Трябва да се подчертае, че кандидатката притежава педагогически опит като титуляр и асистиращ в дисциплини, изучавани в специалностите на Катедра „Визуални изкуства“ на ФНОИ, СУ „Св. Климент Охридски“, натрупан през последните 6 години, от назначаването ѝ като щатен преподавател и до момента. Тя е взела участие в създаването и актуализирането на учебни програми по дисциплини, изучавани в специалностите на Катедра „Визуални изкуства“, ФНОИ на СУ „Св. Климент Охридски“ – в ОКС Бакалавър и ОКС Магистър, включително и в дисциплината „Теорията на художествения образ“, както е конкретизиран и обявеният конкурс за доцент. Създавала е и визуални материали и е въвела иновативни практики в обучението по дисциплини, свързани с *теорията на художествения образ*, изучавани в специалностите на Катедра „Визуални изкуства“, ФНОИ на СУ.

Също така, д-р Венцислава Стоянова е предоставила като част от хабилитационния си труд една студия и една статия в съавторство с Майа Антова, които са свързани с темата на настоящия конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по „Теория на художествения образ“.

Студията е със заглавие „Формообразуване и възприемане на изкуството в контекста на декоративно-абстрактната образност“ и е публикувана в Годишник на СУ „Св. Климент Охридски“, ФНОИ, Книга ИЗКУСТВА, брой:113, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2020, стр.:81-103, ISSN (print):2738-7062 <https://fnoi.uni-sofia.bg/wp-content/uploads/2020/10/Godishnik-Kniga-Izkustva-FNOI-2020-Knijno-tialo-Web-1-1.pdf>. В нея се разглеждат основни принципи на формообразуването и комбинаториката в изкуството, като са разгледани и изразните им средства.

Представена е, в съавторство с Майа Антова, и статия „Дигиталното рисуване като инструмент за постигане на декоративно-абстрактна образност в обучението по изобразително изкуство“, публикувана в сп. „Визуални изследвания“, Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“, 2020, стр. 249-256, ISSN (print):2535-101X (Print), ISSN (online):2603-381X (Online), ISBN:Лиценз: CC BY-NC-ND, Ref <http://journals.uni-vt.bg/vr/bul/vol4/iss3/>.

Съгласно условията и реда за заемане на академична длъжност „доцент“ в СУ „Св. Климент Охридски“ (чл. 105 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“) и съобразно представените от кандидатите в конкурса документи и материали се налагат следните **изводи**:

И двете участнички в конкурса, както бе отбелязано, са придобили ОНС „доктор“.

Д-р Розалия Гигова защитава дисертационен труд през 2004 г. на тема „Вещта в обредно-празнична ситуация. Символика на вещите в съвременната сватба“ в научна специалност 05.08.04 Изкуствознание и изобразителни изкуства. Смятам, че предложената от кандидата д-р Розалия Гигова справка за приносния характер на представените за разглеждане трудове вярно и акуратно отразява същностното в нейните разработки, които се явяват оригинални авторски трудове в областта на изкуствознанието и етнографията, но не отговарят в основната си част на условията и реда за заемане на академична длъжност „доцент“ в професионално направление „доцент“ 8.2 Изобразително изкуство (Теория на художествения образ).

Гл. ас. д-р Венцислава Стоянова придобива ОНС доктор през 2016 г., като защитава дисертационен труд на тема „Формообразуване и приложение на декоративно-абстрактните художествени форми в обучението по изобразително

изкуство“ в професионално направление 1.3 Педагогика на обучението /Методика на обучението по изобразително изкуство/.

Представените от **гл. ас. д-р Венцислава Стоянова** трудове за рецензиране **съдържат творчески приноси и научни приноси, които са тясно обвързани с обявения конкурс за доцент.** Те демонстрират наличие на необходимата педагогическа култура, творческа и научна компетентност, които биха били необходими и полезни в преподаването на дисциплините в учебните програми на двете квалификационни степени.

От приложената справка за трудов стаж по специалността на **д-р Розалия Гигова** е видно, че е работила като служител и сътрудник в Институт Сорос „Отворено общество“, София, в Министерство на културата, София, като лектор в държавни културни центрове в Мадрид, участвала е в изследователски проекти във Виенския университет, в университета Хумболт, Берлин и в Университета Комплутенсе, Мадрид. Не е упражнявала художественотворческа дейност в областта на конкурса. Нейните изяви и постижения са в областта на изкуствознанието, етнографията, културната антропология.

Д-р Венцислава Стоянова има педагогически опит като титуляр и асистиращ в дисциплини, изучавани в специалностите на Катедра „Визуални изкуства“ на ФНОИ, СУ „Св. Климент Охридски“, натрупан през последните 6 години, от назначаването ѝ като щатен преподавател и до момента, включително и в дисциплината „Теория на художествения образ“, както е конкретизиран и обявеният конкурс за доцент.

Заклучение: Въз основа на всичко по-горе казано в настоящата рецензия, смятам че кандидатурата на **гл. ас. д-р Венцислава Христова Стоянова** и представеният от нея хабилизационен труд са в пълно съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ и отговарят на условията и реда за заемане на академична длъжност „доцент“ (чл. 105 от същия правилник) в професионално направление в професионално направление 8.2 Изобразително изкуство (Теория на художествения образ), обявен в ДВ, бр. 20 от 08.03.2024 г.;

Кандидатурата на **д-р Розалия Георгиева Гигова** и представеният от нея хабилизационен труд не отговарят в основната си част на условията и реда за заемане на академична длъжност „доцент“ в професионално направление 8.2 Изобразително

изкуство (Теория на художествения образ), обявен в ДВ, бр. 20 от 08.03.2024 г., съгласно ЗРАСРБ и изискванията по (чл. 105 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“).

В заключение след разглеждането на представената документация в конкурса, съдържаща материали, научни трудове, публикации и художествени изяви от страна на двамата кандидати и сравнявайки теоретичните и методически умения както и педагогическия опит, считам че кандидатурата на **д-р Венцислава Христова Стоянова** е по-подходяща за нуждите на обявения в ДВ конкурс за доцент в професионално направление 8.2 Изобразително изкуство (Теория на художествения образ), обявен в ДВ, бр. 20 от 08.03.2024 г. Постигнатите от гл. ас. д-р Венцислава Христова Стоянова резултати в учебната, художествено-творческата и научноизследователската дейност съответстват на специфичните изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“. С оглед на това намирам за основателно да препоръчам на уважаемото **Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на ФНОИ, СУ „Св. Климент Охридски“ за избор на гл. ас д-р Венцислава Христова Стоянова на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (Теория на художествения образ) за нуждите на катедра „Визуални изкуства“ на ФНОИ към СУ „Св. Климент Охридски“.**

08.06.2024

В. Търново

Рецензент:

проф. дн Антоанета Анчева